

ROMAN

ikna

INDONESIA ASSYRIAN CENTER: DOKTA ARSIAN

D Ö N Y A E D E B İ Y A T I

jane
austen

İKNA

Jane Austen

Dünya Roman - Öykü

TİMAŞ YAYINLARI | 3263

Edebiyat Kitaplığı

Dünya Edebiyatı Dizisi | 12

EDİTÖR

Ayşe Tuba Ayman

KAPAK TASARIMI

Ravza Kızıltuğ

1. BASKI

Kasım 2013, İstanbul

3. BASKI

Temmuz 2020, İstanbul

ISBN

ISBN 978-605-08-1275-6

9 786050 812756

TİMAŞ YAYINLARI

Cağaloğlu, Alemdar Mahallesi,
Alayköşkü Caddesi, No:5, Fatih/İstanbul
Telefon: (0212) 511 24 24

timas.com.tr

timas@timas.com.tr

   timasyayingrubu

Kültür Bakanlığı Yayıncılık

Sertifika No: 45587

BASKI VE CİLT

Mega Basım

Cihangir Mah. Güvercin Cad. No:3 Baha İş Merkezi

Avcılar / İstanbul

Telefon: (0212) 412 17 00

Matbaa Sertifika No: 44452

YAYIN HAKLARI

© Bu kitabın Türkiye'deki tüm hakları Timaş Yayınları'na aittir.
Tanıtım amacıyla yapılacak alıntılar dışında hiçbir şekilde
kopya edilemez, çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

BİRİNCİ BÖLÜM

Somersetshire'daki Kellynch Malikânesi'nin efendisi Sir Walter Elliot, kendi keyfi için *Baronetage*'den¹ başka kitaba yüz vermeyen bir adamdı. Boş geçen bir saati bu kitapla dolduruyor, sıkıntılı geçen bir başkasında onunla teselli buluyordu; o eski soyluluk unvanlarından geriye kalan az sayıda şeyi kafasında canlandırdıkça, içinde hayranlık ve saygı hisleri uyanıyor; son yüzyılda verilen bitmek bilmez unvanların anlatıldığı sayfaları çevirdikçe, ev hayatının yol açtığı her türlü istenmeyen duygu doğal bir biçimde merhamet ve küçümsemeye dönüşüyor ve kitabın diğer hiçbir sayfası derdine derman olmasa bile, kendi tarihini hiçbir zaman sönmeyen bir ilgiyle okuyabiliyordu. Çok sevdiği bu kitaba hep şu sayfasından başlardı:

“Walter Elliot, 1 Mart 1760'ta doğdu, 15 Temmuz 1784'te Gloucester bölgesindeki South Park Beyi James Stevenson'ın kızı Elizabeth'le evlendi, bu kadından (1800'de öldü) olan çocukları Elizabeth, 1 Haziran 1785'te; Anne, 9 Ağustos 1787'de; ölü doğan bir erkek çocuk, 5 Kasım 1789'da; Mary, 20 Kasım 1791'de doğdu.”

---

1 Tam adı *Baronetage of England* 'İngiltere'nin Baronelikleri' (1808) olan ve John Debrett'in kaleme aldığı iki ciltlik eser. Baronelik, şövalyenin üstünde, baronun ise hemen altında yer alan ve babadan oğula ya da birinci dereceden akrabalara geçen bir soyluluk unvanıdır. (Ç.N.)

Baskının özgün halinde yer alan paragraf aynen böyleydi ama, Sir Walter kendisi ve ailesi için, Mary'nin doğumundan sonraki bölüme, "16 Aralık 1810'da, Somerset bölgesindeki Uppercross Beyi Charles Musgrove'un oğlu ve varisi Charles'la evlendi" ifadesini ekleyip, karısını kaybettiği günün tam tarihini de girerek, bu maddeyi geliştirmekten geri durmamıştı.

Takip eden bölümde ise bildik terimlerle bu kadim ve saygıdeğer ailenin tarihi ve yükselişi anlatılıyordu. Cheshire'a gelip yerleşmeleri, *Dugdale*'de² adlarının nasıl geçtiği, yüksek şerif makamını elde etmeleri, üst üste üç farklı dönemde kendi kentlerini mecliste temsil etmeleri, krala olan bağlılıklarını kanıtlamaları ve II. Charles'ın ilk yılında baronet payesiyle onurlandırılmaları; evlendikleri bütün o Maryler ve Elizabethlerle birlikte iki koca kitap sayfasını dolduruyor ve armalarına eşlik eden şu sloganla sona eriyordu: "Meskenleri, Somerset bölgesindeki Kellynch Malikânesi." Ve en sonunda yine Sir Walter'ın kendi el yazısıyla eklediği şu satırlar yer alıyordu:

"Yasal mirasçı, ikinci Sir Walter'ın torun çocuğu Bay William Walter Elliot."

Kibir Sir Walter Elliot'ın karakterinin yapıtaşydı, insanlara ve olaylara hep kibirle yaklaşırdı. Gençliğinde dikkat çekici ölçüde yakışıklıydı ve elli dört yaşında olmasına rağmen hâlâ iyi görünüyordu. Kadınların çoğu dış görünüşüne onun kadar önem vermez, efendisi yeni lord olmuş bir uşak bile toplumsal konumundan onun kadar hoşnut olamazdı. Yalnızca baronelliği, kendisine bahşedilmiş olan güzellikten üstün görürdü ve

---

2 Sir William Dugdale tarafından hazırlanan ve 1675-1676 yıllarında basılan 17. yüzyıl soyluları hakkında bir rehber. (Ç.N.)

en sıkı saygı ve bağıllık hislerine sahip olduğu kişi, bütün bu nitelikleri bünyesinde toplayan Sir Walter Elliot'tan başkası değildi.

Dış görünüşü ve makamının hayatında önemi yadsınamayacak bir etkisi varsa; o da kendi hak ettiğinden çok daha üstün karakterli bir eşe sahip olmasını bunlara borçlu oluşuydu. Lady Elliot kusursuz bir kadındı, anlayışlı ve canayakındı. Eğer onu Lady Elliot yapan o gençlere özgü çılgınlık halleri gözardı edilirse, yargıları ve davranışları asla sonradan hoşgörülmesi gereken sıkıntılara yol açmazdı. Hatalarını şakaya vurarak, yumuşatarak ya da gizleyerek, saygıdeğer duruşunu on yedi yıl boyunca ayakta tutmuştu. Dünyadaki en mutlu insan olmasa da işlerinde, dostlarında ve çocuklarında onu hayata bağlayacak ve onlardan ayrılmak zorunda kaldığında bunu kayıtsızlıkla karşılamayacak kadar mutlu olabilişti. En büyükleri on altı ve on dört yaşlarında olmak üzere arkasında bıraktığı üç kız çocuğu korkunç bir mirastı, daha da korkuncu ise bu çocukları kibirli ve zayıf bir babanın otoritesi ve rehberliğine teslim etmekte. Ancak anlayışlı ve övgüyü hak eden çok yakın bir dostu vardı ve bu kadın, Lady Elliot'a olan bağıllığı sayesinde onlara yakın bir yere yerleşmesi için Kellynch köyüne getirilmişti. Lady Elliot, kızlarına o güne dek hummalı bir çabayla aşlamış olduğu ilke ve talimatların aynen korunması konusunda en çok bu dostunun iyi niyetine ve önerilerine güveniyordu.

Onları tanıştıranın beklentilerinin aksine, bu dost ve Sir Walter daha sonra evlenmediler. Lady Elliot'ın ölümünün üzerinden on üç yıl geçmişti ve onlar hâlâ kapı komşusu ve yakın birer dosttular ve her ikisi de hâlâ duldu.

Belli bir yaşı gelmiş, karakteri artık oturmuş ve maddî durumu da bir hayli iyi olan Lady Russell ikinci bir evlilik yapmayı düşünmüyordu ve bu yüzden, bir kadın ikinci kez evlendiğinde, akla yatkın olmayan bir hoşnutsuzluğa kapılmaya yatkın topluma herhangi bir açıklama yapması gerekmiyordu; ancak Sir Walter'ın bekârlıkta ısrar etmesi bir açıklama gerektiriyor. O zaman şu bilinsin ki, Sir Walter, (pek de makul olmayan koşullarda birkaç özel hayal kırıklığı yaşamıştı) iyi bir baba olarak çok sevdiği kızlarının hatrına bekâr kalmaktan gurur duyuyordu. Gerçi bunu gerektirecek bir durum olmamıştı ama en büyük kızı için her şeyi feda edebilirdi. Elizabeth mümkün olan en erken yaş bu olduğu için on altı yaşındayken, annesinin bütün hak ve yetkilerini devralmıştı ve hem güzelliği, hem de babasına benzediği için onun üzerindeki etkisi büyük olmuş, ikisi hep iyi geçinmişlerdi. Sir Walter'ın gözünde diğer iki çocuğu daha az değerliydi. Mary, Bayan Musgrove haline gelerek göstermelik de olsa bir miktar önem kazanmıştı; ama ince düşünceli oluşu ve sevimli karakteriyle, her makul insanın gözünde iyi bir yere sahip olması gereken Anne, babasının ve ablasının gözünde tam bir hiçti. Sözlerinin hiçbir ağırlığı olmadığı gibi, her zaman diğerlerine boyun eğmek zorunda kalırdı, o sadece Anne'di.

Lady Russell içinse o, çok sevdiği ve büyük değer verdiği manevi evladı, gözdesi ve dostuydu. Lady Russell kızların üçünü de severdi ama sadece Anne'de annelerini görebiliyordu.

Anne Elliot birkaç yıl önce çok güzel bir kız olmasına rağmen bu tazeliği çok çabuk kayboldu. Güzelliğinin doruğundayken bile onda beğenecek bir yön göremeyen babası için, (narın yüz hatları ve yumuşak koyu renk gözleri babasınıninkilerden öyle

farklıydı ki) kızının şimdiki solgun halinde onun takdir hislerini ayaklandıracak hiçbir şey yoktu. Gözde kitabında bir gün onun da adını göreceğine dair fazla umut beslememişti, şimdiyse hiç umudu yoktu. Artık kendi dengi olan biriyle evlenme umudu yalnızca Elizabeth'e kalmıştı. Zira Mary taşradan, büyük servet sahibi, köklü ve saygıdeğer bir aileye gelin giderek onurlanan değil onurlandıran taraf olmuştu: Elizabeth er ya da geç kendi dengini bulup evlenecekti.

Kimi zaman bir kadın yirmi dokuzundayken, on yıl önce olduğundan daha güzel görünür. Genel konuşmak koşuluyla, herhangi bir sağlık sorunu ya da sıkıntı yoksa, kadınlar o yaşta-yken çekiciliklerinden neredeyse hiçbir şey kaybetmemiş olurlar. Elizabeth için de durum böyleydi, o hâlâ on üç yıl önceki güzel Bayan Elliot'tu ve bu yüzden, Sir Walter'ın onun yaşını unutmaması hoş karşılanabilirdi. Güzellikleri solup giden diğer herkesin arasında, kendini ve Elizabeth'i her zaman tazelikle dolu olarak görmesi bir nebze hoş karşılanabilirdi; çünkü ailesinin geri kalan üyelerinin ve tanıdıklarının nasıl yaşlandıklarını açıkça görebiliyordu. Anne bitkin, Mary hoyrat, çevresindeki herkesin yüzü eskisinden kötü görünüyor; Lady Russell'ın gözlerinin etrafından şakaklarına yayılan kırışıklık ise, uzun zamandır Sir Walter'ın sinirini bozuyordu.

Elizabeth kendinden hoşnutluk konusunda babasının dengi değildi. Kellynch Malikânesi'nin hanımı olarak, on üç yıl boyunca, başkalarının onu olduğundan daha genç sanmasına asla fırsat vermeyecek bir sahiplenme ve kararlılıkla yönetmişti burayı. On üç yıldır gelen konukları ağırlıyor, evin iç işlerininin nasıl yürüyeceğine dair kuralları belirliyor, atlı arabaya giden yola önderlik ediyor ve çevredeki tüm davetlerde Lady Russell'ın hemen

arkasından geliyordu. On üç buzlu kış boyunca, olanakları kıt bir çevrenin görüp görebileceği her türlü kaydadeğer balonun açılışını o yapmış; on üç çiçekli bahar, arka arkaya yılda birkaç hafta da olsa sosyetenin keyfini çıkarmak için babasıyla birlikte Londra'ya yolculuk etmişti. Tüm bunları anımsamakla birlikte, yirmi dokuz yaşında olduğunun bilincinde oluşu onda bazı üzüntü ve endişe hislerine neden oluyordu. Her zamanki kadar güzel oluşu onu hoşnut etse de, tehlikeli yılların yaklaştığını hissediyordu ve önümüzdeki bir ya da iki yıl içinde baronet kanından gelen biri tarafından usulünce isteneceğini bilse, bu onu çok mutlu kılacaktı. O zaman kitapların kitabını ilk gençliğindeki gibi coşkuyla karıştırabilirdi, şimdi ise hoşlanmıyordu bu kitaptan. Kendisinden küçük kız kardeşinin doğum tarihini evlendiğine ilişkin bir not takip ettiği halde, onun hakkında böyle bir bilgi bulunmayışı bu kitabı onun düşmanı kılıyordu. Birden çok kez babasının masanın üzerinde açık bıraktığı kitabı, gözünü başka yana çevirerek kapatmış ve bir kenara itmişti.

Bir de bu kitabın ve özellikle de kendi aile tarihinin ona sürekli hatırlattığı bir hayal kırıklığı geçmişti başından. Yasal mirasçı olan ve tüm hakları Elizabeth'in babası tarafından cömertçe desteklenen Bay William Walter Elliot onu hayal kırıklığına uğratmıştı.

Bir erkek kardeşinin olmaması durumunda, gelecekte baronetliği devralacak olan bu adamla henüz çok genç bir kızken evlenmeyi kafaya koymuştu ve babası da onu bu konuda daima desteklemişti. Çocukluğunda onu tanımıyorlardı ancak Lady Elliot'ın ölümünden kısa bir süre sonra Sir Walter bu gençle dostluk kurmaya çalışmış ve önerileri pek sıcak karşılanmamış da olsa, bunları onun gençlik çekingenliğine verip arayışında

ısrarcı olmuştu. Elizabeth'in erişkinliğe ilk adım attığı günlerde Londra'ya yaptıkları bahar gezilerinden birinde ise, Bay Elliot onlarla tanışmak zorunda kalmıştı.

Bay Elliot o zamanlar hukuk okuyan gencecik bir adamdı ve Elizabeth onu fazlasıyla çekici bulduğu gibi, onunla ilgili tüm tasarıları da onaylanmıştı. Genç adam Kellynch'e davet edilmiş, yılın geri kalanı boyunca ondan söz edilmiş ve dört gözle beklenmiş ama hiçbir zaman gelmemişti. Bir sonraki bahar Elizabeth kentte onu yeniden görüp de aynı ölçüde çekici bulunca; genç adam bir kez daha cesaretlendirilmiş, davet edilmiş, beklenmiş ve yine gelmemişti. Daha sonra ise evlendiği haberi gelmişti. Elliotlar'ın mirasçısı olarak kendisine biçilen yolda ilerlemek yerine; daha az soylu zengin bir kadınla evlenerek bağımsızlığını satın almayı tercih etmişti.

Sir Walter bu duruma içerlemişti. Evin reisi olarak kendisine danışılması gerektiğini düşünüyordu, hele de genç adamın adı damat adayı olarak anıldıktan sonra. "Çünkü birlikte görüldüler" demişti, "bir kez Tattersall'da³ ve iki kez de Avam Kamarası'nın lobisinde." Hoşnutsuzluğu açıkça ortadaydı ama pek de dikkate alınmamıştı. Bay Elliot herhangi bir özür dileme girişiminde bulunmamış ve bu davranışıyla dikkate alınmaya değer bir insan olmadığını göstermişti. Artık Sir Walter onun bunlara değmeyeceğini düşündüğü için, aralarındaki bütün ilişki kesildi.

Bay Elliot'la aralarında geçen bu yakışsız hikâye, bunca yıldan sonra bile Elizabeth'in içini öfkeyle dolduruyordu. Elizabeth

3 O dönem Londra'da at yarışlarına bahis oynanan ve atların açık arttırılmayla satışa çıkarıldığı uğrak bir yer. (Ç.N.)

bu adamı sevmiş, babasının mirasçısı olduğu için de sevgisi katlanmıştı; güçlü aile gururu ona, Sir Walter Elliot'ın büyük kızının denginin yalnızca bu adam olabileceğini düşündürüyordu. A'dan Z'ye bir başka baronet daha yoktu ki, Elizabeth böylesine isteyerek kendi dengi olarak görsün. Ancak o öylesine sefilce davranmıştı ki, şu sıralar (1814 yazı) karısının ölümünden ötürü siyah kurdela takıyor olsa da, Elizabeth onu yeniden gündeme almaya değer görmüyordu. İlk evliliğinin utancı, ortada evliliği devam ettirecek herhangi bir çocuk olmadığı için hazmedilebilirdi belki ama o daha da kötüsünü yapmıştı. Düşünceli dostlarının her zamanki işgüzarlıkları sayesinde öğrendiklerine göre, Bay Elliot kendileri hakkında saygısızca sözler söylemiş, kendisinin de mensubu olduğu soylarından ve bundan sonra ona ait olacak payeden küçümseyeci ve kibirli ifadelerle söz etmişti. Bu bağışlanacak şey değildi.

İşte Elizabeth Elliot'ın duygu ve düşünceleri böyleydi: Yatıştırması gereken kaygılar, dağıtması gereken kederler, kendi hayatının tekdüzeliği ve zarâfeti, zenginliği ve hiçliği; kırsal bir bölgede geçen uzun ve tekdüze bir yaşama ilgi duymasını sağlayacak; ne dışarıdaki faydalı alışkanlıkların, ne de içerideki yetenek ve başarıların işgâl edemeyeceği boşlukları dolduracak duygulardı bunlar.

Ancak şimdi bunlara, aklını meşgul edecek başka bir vesvese ekleniyordu. Babasının para sıkıntısı gitgide büyüyordu. Elizabeth, babasının bugünlerde *Baronetage*'ı, tüccarlara ödenmesi gereken faturaları ve aracılığını yapan Bay Shepherd'in getirdiği tatsız haberleri kafasından atmak için eline aldığı biliyordu. Kellynch mülkü iyi durumdaydı ama Sir Walter'ın anlayışına göre mülk sahibinin içinde bulunması gereken koşullarda

değildi. Lady Elliot hayattayken, mülke hakim olan yöntem, ölçü ve tasarruf sayesinde Sir Walter gelirinin dışına çıkmıyordu. Ancak onun ölümüyle birlikte bu sağduyulu tutum da kayboldu ve Sir Walter o günden beri sürekli sınırı aşıyordu. Onun için, daha az para harcamanın olanağı yoktu; Sir Walter Elliot'tan beklenen neyse çaresizlik içinde onu yapıyordu. Ancak ne kadar suçsuz olursa olsun borçlarının miktarı her geçen gün artmakla kalmıyor, bunun sürekli lafının edilmesi; durumu, kısmen bile olsa, kızından saklama girişimlerini de beyhude kılıyordu. Kentte yaptıkları son bahar gezisinde durumu ona çitlatmış, hatta “masraflarımızı kısabilir miyiz? Masraflarımızı azaltabileceğimiz bir kalem geliyor mu aklına” diyecek denli ileriye gitmişti. Hakkını yemeyelim, Elizabeth de kadınsı bir telaşa kapılarak ciddi biçimde neler yapabileceklerine kafa yormuş ve en sonunda şu iki tasarruf kalemini önermişti: Bazı gereksiz hayırseverlik işlerinde kısıntıya gitmek ve oturma odasının mobilyalarını yenilemekten vazgeçmek. Daha sonra Elizabeth bunlara sevinçle, Londra'ya her gidişlerinde Anne'e hediye almaktan vazgeçmeyi de ekledi. Ancak bu önlemler ne kadar etkili olursa olsun, başlarındaki belanın, Sir Walter'ın kısa zaman sonra kızına açıkça itiraf etmek zorunda kaldığı gerçek boyutları düşünülünce yetersiz kalıyorlardı. Elizabeth'in aklınaysa daha etkili olacak bir önlem gelmiyordu. Bu konuda tıpkı babası gibi kendini kullanılmış ve talihsiz hissediyordu. İkisi de kendi saygınlıklarından taviz vermeden ya da rahatlıklarından dayanılmaz ölçüde feragat etmeden masraflarını azaltacak bir yöntem bulamıyorlardı.

Sir Walter'ın arazisinin, elden çıkarabileceği yalnızca küçük bir bölümü vardı, ancak bütün bölümleri satılabilir durumda olsa bile fark etmeyecekti. Gücü olduğu sürece arazisini ipotek

ettirmeye razı olabilirdi ama satmaya asla. Hayır; adını bu denli lekeleyecek değildi. Kellynch mülkü bir bütün olarak, nasıl teslim alındıysa o şekilde bırakılmalıydı sonraki kuşaklara.

İki yakın dostları, komşu kentte yaşayan Bay Shepherd ve Lady Russell konu hakkında fikir vermeleri için çağrıldılar. Baba kız ikisi de, keyiflerinden ve gururlarından ödün vermeksizin bu utanç verici durumdan kurtulmak ve harcamalarını azaltmak için birinden birinin bir çözüm bulacağını umuyor gibiydi.

İKİNCİ BÖLÜM

Kıbar, temkinli bir avukat olan ve Sir Walter hakkındaki görüşleri ne olursa olsun, hoş gitmeyecek olan şeylerin bir başkası tarafından dile getirilmesini tercih eden Bay Shepherd, en ufak bir imada bulunmaksızın Lady Russell'ın kusursuz muhakeresine uyulmasından yana tavır koydu. Bu kadının herkesçe bilinen sağduyusu sayesinde, en sonunda kendisinin de uygulanmasını istediği kararlı önlemleri önereceğini bekliyordu.

Bayan Russell bu konuda son derece kaygılıydı ve konuyu ciddi biçimde ele aldı. Hızlı değil, düşünüp taşınarak harekete geçmeyi tercih eden bir kadın olduğu için iki temel ilkenin birbirine karşıt olması bu konuda karara varmasını güçleştiriyordu. Tutarlılıktan asla sapmayan, kırılabilir derecesinde onurlu bir kadındı ama, Sir Walter'ın hislerini incitmemek ve ailenin itibarını korumak konusunda duyguları ve dürüstlüğü olan her insan kadar kaygılı olduğu gibi, onları nelerin beklediği konusunda da bir o kadar aristokratça düşünceler taşıyordu. Yardımsever, merhametli, iyi kalpli bir kadındı ve güçlü ilişkiler kurmaya muktedirdi. Bu ilişkileri, terbiye sınırları konusunda katı davranarak ve iyi yetiştirildiğini ortaya koyan tavırlarla, en doğru biçimde idare etmeyi bilirdi. Görgülü bir kadındı, genel olarak akılcı ve tutarlıydı. Ancak soyluluk konusunda önyar-

gıları vardı, rütbe ve nüfuza değer vermesi onları taşıyanların yanlışlarını görmezden gelmesine de neden olurdu. Kendisi sadece bir şövalyenin dul eşi olduğundan, bir baronetin namına gereken saygıyı gösteriyordu. Sir Walter da, eski bir tanıdık, özenli bir komşu, uyumlu bir ev sahibi, sevgili arkadaşının kocası, Anne ve kız kardeşlerinin babası olmanın yanısıra bizzat kendisi, yani Sir Walter olduğu için, içinde bulunduğu bu zor koşullarda büyük bir ilgi ve şefkati hak ediyordu.

Masrafları kısmaları gerekiyordu, buna kuşku yoktu. Ama Lady Russell, bunu, Sir Walter ve Elizabeth'in canını en az acıtacak biçimde yapmanın yollarını arıyordu. Bu uğurda, tasarruf planları hazırladı, titiz hesaplamalara girişti ve başka kimsenin aklına gelmeyecek bir şeyi de yaptı: Diğerleri tarafından kesinlikle konuyla ilgili olabileceği düşünülmeyen Anne'e danıştı. Danıştı ve sonuçta Sir Walter'ın önüne konan tasarruf planının ortaya çıkmasında ondan bir ölçüde etkilendi de. Anne önerdiği değişikliklerde, kendilerine verdikleri önemden çok dürüstlüğü öne çıkarmıştı. O daha etkin önlemler, daha kapsayıcı bir iyileştirme, borçlardan daha çabuk bir kurtuluş ve her şey bir yana, adalet ve eşitliğe daha çok önem verilmesini istiyordu.

Lady Russell önündeki kâğıda bakarak, "Eğer babanı buna ikna edebilirsek, çok şey başarılabilir." dedi. "Eğer bu önlemleri uygularsa, yedi yıl içinde borçlarından kurtulur. Umarım onu ve Elizabeth'i, Kellynch Malikânesi'nin bu kısıtlamalardan etkilenmeyecek kadar saygıdeğer olduğuna ve Sir Walter Elliot'un ilkeli bir adam gibi hareket ederek, makul insanların gözünde, saygınlığından bir şey yitirmeyeceğine inandırabiliriz. Aslına bakarsan, yapacağı şey, önde gelen ailelerimizin bir çoğunun yaptığından ya da yapmak zorunda kaldığından pek de farklı

değil. Bunu yapan tek kişi o olmayacak ve bize en çok acı veren de böylesi davranışlara girişen yegâne kişi olduğumuzu düşünmektir. Sözümüzü geçirebileceğimizden çok umutluyum. Ciddi ve kararlı olmalıyız. Ne de olsa borca girmiş bir adam bunları geri ödemek zorundadır ve her ne kadar baban gibi bir adamın, bir soylu ve evin reisi olarak duyguları çok önemliyse de, dürüst bir adam olarak tanınması daha önemlidir.”

Anne, babasının bu ilkeye bağlı kalarak hareket etmesini, dostlarının da onu bu yöne sevk etmesini istiyordu. Olabilecek en kapsayıcı tasarruf planının gerektirdiği ivedilik neyse, o hızla hareket edilerek alacaklıların tüm hesaplarının kapatılmasını vazgeçilmez bir görev olarak görüyor ve bundan aşığısının ailenin itibarını korumaya yetmeyeceğine inanıyordu. Bunun bir emir gibi görülüp, görev bilinciyle uygulanmasından yanaydı. Lady Russell’ın nüfuzuna güveniyor, vicdanının şart koştuğu şiddetli özveriler konusunda ise; babası ve ablasını yarım yamalak bir iyileştirmedense, eksiksiz bir tasarruf hamlesine razı etmenin çok da zor olmayacağına inanıyordu. Babasıyla Elizabeth’i iyi tanıyordu, onlar için bir atı kaybetmenin iki atı birden kaybetmekten daha az acı verici olmadığını biliyordu. Aynı şey, Lady Russell’ın çok da ağır olmayan kısıntılar listesindeki diğer kalemler için de geçerliydi.

Anne’in daha sert isteklerinin nasıl karşılanacağını pek önemi kalmadı. Lady Russell’ın istekleri yerine getirilmemişti: Bunlara katlanmak, bu yükün altına girmek mümkün olamazdı. “Ne! Yaşamın tüm konforları elden gidiyor! Seyahatler, Londra, hizmetçiler, atlar, ziyafet sofraları sınırlamadan, kısıtlamadan başka bir şey yok burada! Sıradan bir beyefendi gibi bile yaşayamayacak olduktan sonra!” Hayır, Sir Walter böylesine aşağılayıcı

koşullar altında yaşamaktansa, Kellynch Malikânesi'ni bir an önce terk etmeyi yeğ tutardı.

“Kellynch Malikânesi'ni terk etmek.” Sir Walter'ın masraflarını azaltması gerektiğini düşünen ve mülk değişikliği olmadıkça hiçbir şey yapılamayacağına yürekten inanan Bay Shepherd, bu fikri derhal benimsedi. Fikir tam da uygulanmasının elzem olduğu bir zamanda ortaya atıldığı için, kendisinin de aynı kanıda olduğunu belirtmekten geri durmadı. Sir Walter'ın, konukseverliği ve itibarıyla ün yapmış böylesi bir evde; maddî koşulları göz önüne alarak yaşam biçimini tamamen değiştirebileceğine gözü kesmiyordu. Başka bir yerde olursa, Sir Walter kendi kararlarını kendisi verir; yeni evini nasıl düzenlemek istiyorsa, yaşam biçimini de ona göre değiştirebilirdi.

Sir Walter, Kellynch Malikânesi'ni terk edecekti. Birkaç günlük kuşku ve kararsızlığın ardından, evden ayrılıp ayrılmayacağı konusunda karar verilmiş ve bu önemli değişiklikle ilgili ilk adımlar atılmıştı.

Önlerinde üç seçenek vardı: Londra, Bath ya da kırsalda başka bir ev. Anne'in tüm dileği son seçeneğin benimsenmesiydi. Kendi bölgelerinde, Lady Russell'la görüşmeyi sürdürebilecekleri, Mary'ye hâlâ yakın olabilecekleri ve zaman zaman Kellynch'in çayır ve korularını görme zevkinden mahrum kalmayacakları küçük bir ev istiyordu. Ancak Anne'in yazgısı yine iş başındaydı ve onun heveslendiğinin tam karşıtı gerçekleşti. Bath'i sevmiyordu ve uyum sağlayacağına inanmıyordu; ne çare ki Bath yeni evi olacaktı.

Sir Walter başlarda daha çok Londra'yı düşünmüştü ama Bay Shepherd, Londra'da onun kontrol altında tutulamayacağını

hissettiği için becerilerini kullanarak onu caydırmayı ve Bath'i tercih etmesini sağlamayı başardı. Bath onun durumundaki bir beyefendi için çok daha güvenli bir yerdi. Orada göreceli olarak çok daha az bir harcamayla nüfuz sahibi olabilirdi. Elbette Bath'in, Londra'yla karşılaştırılınca taşıdığı iki önemli artısı da hesaba katılmıştı: Kellynch'e daha yakın olması -yalnızca seksen kilometre- ve Lady Russell'ın kışların bir bölümünü orada geçirmesi. Sir Walter ve Elizabeth'in oraya taşınarak ne toplumsal konularından, ne de keyiflerinden bir şey yitirmeyeceklerine iknâ olmaları, baştan beri Bath seçeneğini benimsemiş olan Lady Russell'ı da fazlasıyla hoşnut kıldı.

Lady Russell, çok sevdiği Anne'in isteklerine de karşı koymak zorunda kalmıştı. Sir Walter'dan kendi bölgesinde daha küçük bir eve taşınmasını istemek ondan çok şey beklemek olurdu. Bu durumda Anne bile tahmin ettiğinden çok daha büyük bir hayal kırıklığına kapılabilirdi ki Sir Walter için bu durum kâbustan beterdi. Anne'in Bath'ten hoşlanmamasına gelince, Lady Russell bunu bir önyargı, yanlış bir düşünce olarak görüyor ve bunu iki nedenle açıklıyordu: Birincisi Anne'in annesinin ölümünden sonra oradaki bir okulda okuduğu üç yıl boyunca yaşadıkları ve ikincisi de okul sonrası orada, Lady Russell'la birlikte geçirdiği tek kış mevsiminde ruh halinin çok da iyi olmayışydı.

Lady Russell, Bath'i seviyordu ve bu kentin hepsine uygun olduğunu düşünüyordu. Genç arkadaşının sağlığına gelince, sıcak geçen ayları onunla Kellynch Lodge'da geçirdiği takdirde bütün tehlikelerin önüne geçilebilirdi. Aslında bu hem onun sağlığına, hem de moraline iyi gelecek bir değişiklik olacaktı. Anne evden çok az çıkmış, çok az yer görmüştü. Morali yüksek

değildi. Daha geniş bir toplumun içine girmek moralini yükseltebilirdi. Lady Russell, onun daha çok tanınmasını istiyordu.

Sir Walter açısından aynı bölgede başka bir eve taşınma fikrinin sakıncalarından biri de, baştan beri hazırlanan planın temelinde yatan bir unsurdur: Yalnızca evini terk etmekle kalmayacak, onun başka ellere geçtiğine de tanık olacaktı. Bu sınırları Sir Walter'dan daha güçlü bir mülk sahibinin bile kaldırmakta zorlanacağı türden bir metanet sınavıydı. Kellynch Hall elden gidecekti. Ama bu kendi aile çevreleri dışında ağza alınmayacak türden büyük bir sırdı.

Sir Walter, evin satılacağı duyulursa böylesi bir alçalmanın yükünü taşıyamazdı. Bay Shepherd bir keresinde “duyuru” sözcüğünü kullanmaya kalkmış ama bir daha asla bu konuyu açmaya cesaret edememişti. Sir Walter evin her ne şekilde olursa olsun satılığa çıkarılması fikrini geri çevirdiği gibi böylesine bir niyet taşıyabileceğine ilişkin en ufak bir ipucu vermekten bile kaçınıyordu. Ancak son derece münasip bir aday rastlantı sonucu ona başvurur da, koşullarına uymayı kabul ederse; ona yapılmış büyük bir lütûf olarak evin elden çıkmasına razı olabilirdi.

Hoşumuza giden şeyi onaylamaya yarayacak nedenler ne kadar da çabuk ortaya çıkar! Sir Walter ve ailesinin kırdan ayrılacak olmasının, Lady Russell'ı hoşnut eden bir yönü daha vardı. Elizabeth son zamanlarda biriyle sıkı fıkı oluyordu ve o da bu ilişkinin bitmesini istiyordu. Elizabeth'in sıkı fıkı olduğu kişi, başarısız bir evliliğin ardından, iki çocuğuyla birlikte baba evine dönmüş olan Bay Shepherd'ın kızıydı. Bu kadın, insanları, en azından Kellynch'tekileri memnun etme sanatında ustalaşmış akıllı bir kadındı. Bunun uygunsuz bir dostluk olduğunu dü-

şünen Lady Russell'ın aksi yöndeki uyarı ve kuşkularına rağmen, orada birden fazla kez kalarak Bayan Elliot'ın dostluğunu kazanmayı da başarmıştı.

Aslında Lady Russell'ın Elizabeth üzerinde neredeyse hiç etkisi yoktu, Elizabeth'i hak ettiği için değil, sırf onu sevmiş olmak için seviyordu. Ondandır göstermelik bir ilgi ve zoraki bir nezaket dışında bir şey görmediği gibi; onu herhangi bir konudaki fikrinden vazgeçirmeyi de asla başaramamıştı. Anne'nin de Londra'ya götürülmesini sağlamak için çok kereler ısrarcı olmuş, onu devre dışı bırakan baba-kızın bencilce tutumlarındaki adaletsizliğe dikkat çekmiş ve birçok kereler de Elizabeth'in kendi yargı ve deneyimlerinden yararlanması yolunda çaba göstermişti ama hepsi boşunaydı; Elizabeth hep kendi yolunda gidiyordu. Öyle ki Lady Russell'a yönelik bu karşıt tutumu, Bayan Clay'le dostluk kurma konusunda hiç olmadığı kadar açığa çıkmıştı. Bu konuda ısrarcı olarak, böylesi bir dostluğu fazlasıyla hak eden kız kardeşine sırt çeviriyor; şefkat ve güvenini, mesafeli bir ilişkiden fazlasını hak etmeyen bu kadına bahşediyordu.

Lady Russell'a göre, Bayan Clay son derece uygunsuz ve karakteri bakımından da tehlikeli bir arkadaştı. Bu yüzden, Bayan Clay'i arkada bırakacak ve Bayan Elliot'ın dostluk kurabileceği daha uygun kişilerle karşılaşmasını sağlayacak bir yer değişikliği, birinci dereceden önemli bir hedefti.